

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců Mgr. Filipa Skřivana a JUDr. Ing. Venduly Sochorové v právní věci

žalobce: **MÍR, stavební bytové družstvo**
sídlem Bedřichovická 1199/21, Brno
zastoupený JUDr. Radimem Kuchtou, advokátem
sídlem Příkop 6, Brno

proti
žalovanému: **Státní pozemkový úřad**
sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3

za účasti: 1. Mgr. L. J.
bytem X
2. Ing. E. V.
bytem X
zastoupena JUDr. Janou Peclovou, advokátkou
sídlem Zábrdovická 15/16, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 4. 2023, č. j. SPU 138645/2023,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

IV. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Dne 18. 12. 1992 uplatnili M. P., M. F., J. V., P. V. a MUDr. R. V. u Pozemkového úřadu města Brna (nyní Krajský pozemkový úřad pro Jihomoravský kraj) nárok na vydání zemědělského majetku podle § 9 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku („zákon o půdě“), k pozemku p. č. X role, zapsaného v knihovně vložce 5265 pozemkové knihy pro k. ú. X, o výměře 2442 m². K 21. 4. 1947 vlastnili předmětný pozemek sourozenci A., F. a J. V., každý k id. 1/3 nemovitosti. Po smrti původních vlastníků zdědili pozemek jejich potomci, kteří uplatnili návrh na vydání majetku (s výjimkou C. V.).
2. V roce 2004 bylo na návrh žalobce k pozemkům p. č. XA, p. č. XB, p. č. XC, p. č. XD, p. č. XE a p. č. XF v k. ú. X (odpovídajícím části pozemku p. č. X) zapsáno duplicitní vlastnictví. Následně se žalobce u soudů v občanském soudním řízení domáhal určení, že je vlastníkem dotčených pozemků. Žalobě bylo nejprve vyhověno, nicméně po zásahu Nejvyššího soudu rozsudkem ze dne 26. 4. 2016, č. j. 22 Cdo 2426/2015-423, byla žaloba na určení zamítnuta, což potvrdil Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 7. 6. 2017, č. j. 19 Co 323/2013-466.
3. Pozemkový úřad po skončení řízení před civilními soudy aktualizoval okruh restituentů a do účastníků řízení zahrnul rovněž žalobce, který se v řízení dovolával postavení povinné osoby. Poté dne 19. 12. 2022 pod č. j. SPU 459409/2022 rozhodl, že se návrh zamítá, jelikož předmětný pozemek v rozhodném období nepřešel do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a potvrdil argumentaci pozemkového úřadu.

II. Žaloba

4. Žalobce v podané žalobě namítá, že správní orgány chybně vycházely z předpokladu, že pokud nebyl v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník, nemůže být povinnou osobou ve smyslu zákona o půdě. S účinností občanského zákoníku z roku 1950 došlo k opuštění intabulačního principu a převody nemovitostí po tomto datu již nepodléhaly vkladu do pozemkové knihy. Intabulační princip byl obnoven až k 1. 1. 1993 v souvislosti s novelou občanského zákoníku provedenou zákonem č. 264/1992 Sb. Je tak logické, že se doklady svědčící o vlastnickém právu žalobce ve sbírce listin katastrálního úřadu nemohly nacházet, neboť kupní smlouva byla uzavřena v roce 1962.
5. Neobstojí tedy argumentace žalovaného, že bylo povinností socialistických organizací zasílat na příslušné úřady převodní listiny. Absence takového doručení nevyvolávala žádné právní účinky, proto v praxi dané listiny zpravidla orgánům geodézie zasílány nebyly. Po vzniku katastru nemovitostí trvala obnova sbírky listin řadu let, přičemž právě nedoložené právní vztahy byly důvodem právní úpravy, která jako povinnou přílohu návrhu na vklad vyžadovala
nabývací
titul
[§ 4 odst. 4 písm. d) zákona č. 265/1992 Sb.].

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

6. Žalobce zaslal správnímu orgánu I. stupně nejpozději dne 10. 10. 2017 souhrn listin (mj. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 8. 2009, sp. zn. 26 C 305/2008), který rekapituluje právní osudy části předmětného pozemku. Dále z něj vyplývá, že se žalobce z titulu právního nástupnictví stal vlastníkem předmětného pozemku.
7. Striktní závěry žalovaného by v obecné rovině vedly ke znemožnění restitucí jako takových, neboť veškeré restituční tituly odpovídající § 6 odst. 1 zákona o půdě reagovaly na stav, který byl často protiprávní; to se týká zejména právních úkonů učiněných v tísní navozené státem (viz např. stanovisko pléna Ústavního soudu publikované pod č. 477/2005 Sb.). Podle žalobce smyslem § 5 odst. 1 zákona o půdě nebylo omezit restituce pouze na případy, ve kterých došlo k přechodu vlastnického práva na stát v souladu s tehdy platnými předpisy. Oporu pro tento závěr lze nalézt v § 6 odst. 1 písm. k) a p) zákona, které zakládají restituční titul z důvodu kupní smlouvy uzavřené v tísní za nápadně nevýhodných podmínek a v případě převzetí nemovitosti státem bez právního důvodu. Sama existence citovaných ustanovení zpochybňuje dogmatické lpění žalovaného na § 5 zákona o půdě podpořeném trváním na stavu zápisu v katastru nemovitostí.
8. Správní orgány měly k dispozici listiny svědčící o vlastnickém právu právních předchůdců žalobce, které zakládají jeho postavení jako povinné osoby. Rozhodly však způsobem, který odporuje zákonu.
9. V předcházejícím soudním řízení soud rozsudkem ze dne 7. 5. 2020, č. j. 62 A 24/2019-32, uložil správním orgánům vypořádat se s námitkou přechodu vlastnického práva na stát beze změny zápisu v evidenci nemovitostí. Na straně 15 napadeného rozhodnutí žalovaný vyložil, že § 6 odst. 1 písm. p) zákona o půdě dopadá jen na případy, kdy stát nebo právnická osoba byl evidován jako vlastník, ovšem ve sbírce listin nebyla založena nabývací listina. Tento výklad je dle žalobce extrémně zužující a nezákonný. Činí z restitučního titulu procesní nástroj k odstranění chyb ve stavu zápisu v katastru analogicky k § 24 a 36 zákona č. 256/2013 Sb., katastrálního zákona. Současně podmiňuje vynucený, resp. nezákonný přechod vlastnického práva na stát v rozhodném období zápisem v evidenci, resp. v katastru nemovitostí.
10. Záměrem žalobce není domoci se výroku, že rodina V. není vlastníkem nemovitostí, jak mylně tvrdí žalovaný. Žalobce v odvolání uváděl, že má zájem na zřízení věcného břemena ve prospěch vlastníků bytových jednotek, tj. bývalých členů družstva, jejichž byty se nacházejí v domech postavených na sporných pozemcích. Důvodem, pro který byly oprávněné osoby připraveny o své vlastnické právo k pozemkům, byla družstevní bytová výstavba. Současní vlastníci bytových jednotek již pro odstup času nemohou nést jakoukoliv odpovědnost za odnětí vlastnického práva oprávněným osobám. To však nemění nic na tom, že je třeba zajistit nerušený výkon vlastnických práv v podobě volného přístupu k bytovým domům umístěným na řešených pozemcích. Žalobce je srozuměn s určujícím výrokem, že oprávněné osoby jsou vlastníky daných pozemků. Požadoval však, aby správní orgán postupem podle § 9 odst. 5 zákona o půdě zřídil věcné břemeno.
11. Navrhl proto, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Na svém stanovisku setrval i v replice k vyjádření žalovaného.

III. Vyjádření žalovaného a osob zúčastněných na řízení

12. Žalovaný odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí a doplňuje, že žalobce v žalobě účelově pominul, že soudy zamítly jeho návrh na určení vlastnictví k předmětným pozemkům. Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 7. 6. 2017, č. j. 19 Co 323/2013-466, uvedl, že pozemek p. č. XG v k. ú. X nikdy nepřešel do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby ve smyslu zákona o půdě. Všichni tři původní vlastníci pozemku zemřeli a pozemek zdědili jejich potomci. Kontinuita vlastnictví je jasně zřejmá z výpisu z listu vlastnictví.
13. Zřízení věcného břemena nebylo možné, neboť správní orgány dospěly k závěru, že v předmětné věci došlo pouze ke znemožnění užívání pozemků vlastníky v důsledku zastavění, nikoliv k převodu vlastnictví na stát. Není pravdivé tvrzení žalobce, že socialistické organizace nezasílaly listiny příslušným orgánům k zaznamenání do evidence nemovitostí.
14. Souhlasí s prvostupňovým orgánem, že citace stanoviska pléna Ústavního soudu č. 477/2005 Sb. žalobcem je vytržena z kontextu. Ze stanoviska je zřejmý smysl Ústavního soudu vyřešit vztah mezi obecnými a restitučními předpisy, nikoliv zpochybňovat právní stav a vnášet nejistotu do vlastnických vztahů. Při výkladu právních předpisů nelze opomenout jejich cíl a je třeba akceptovat principy uznávané demokratickými státy. Účelem restitučního zákona bylo zmírnit nebo napravit majetkové křivdy, nikoliv založit křivdy nové a vytvořit nový nabývací titul pro stát.
15. Navrhl proto žalobu jako nedůvodnou zamítnout.
16. Osoby zúčastněné na řízení se k věci nevyjádřily.

IV. Posouzení věci soudem

17. Žaloba **není** důvodná.
18. Stěžejní námitkou podané žaloby je nesouhlas žalobce se závěrem správních orgánů, že jej nelze považovat za povinnou osobu podle zákona o půdě. Soud proto hodnotil, zda ob stojí závěr žalovaného, že na žalobce v rozhodném období nepřešlo vlastnické právo k pozemkům, jejichž vydání žadatelé požadovali.
19. Soud předesílá, že pozemkový úřad o žádosti žadatelů nerozhodoval věcně, tj. nezaložil jejich vlastnické právo ve smyslu § 9 odst. 4 zákona o půdě, ale rozhodl o zamítnutí nároku podle § 51 odst. 3 správního řádu (viz str. 7 prvostupňového rozhodnutí nebo str. 14-16 rozhodnutí žalovaného). Dospěl totiž k závěru, že uvedený pozemek nepřešel v rozhodném období na stát. V souladu s ustálenou judikaturou zvláštního senátu (srov. především usnesení ze dne 20. 9. 2007, č. j. Konf 22/2006 - 6, nebo obdobně usnesení ze dne 31. 12. 2008, čj. Konf 66/2008 - 5, nebo ze dne 3. 11. 2009, čj. Konf 84/2008 - 9; www.nssoud.cz) tak je k přezkumu rozhodnutí založena pravomoc soudů ve správním soudnictví, neboť v předcházejícím správním řízení nebylo meritorně rozhodováno o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů.
20. Ze správního spisu vyplynuly následující skutečnosti.
21. Ve věci vlastnictví původního pozemku p. č. X proběhlo soudní řízení o žalobě iniciované žalobcem poté, co bylo k pozemku v katastru nemovitostí v roce 2004 zapsáno duplicitní vlastnictví. Městský soud v Brně v rozsudku ze dne 14. 1. 2013, č. j. 37 C 225/2004-306, žalobu žalobce ve vztahu k nyní řešenému pozemku zamítl, neboť dospěl k závěru o Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

neplatnosti nabývacího titulu mezi právním předchůdcem žalobce a původními vlastníky pozemku. Konstatoval rovněž, že nebyla naplněna dobrá víra žalobce, že mu náleželo vlastnické právo k pozemku. Rozsudek městského soudu potvrdil Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 7. 6. 2017, č. j. 19 Co 323/2013-466. Ve vztahu k předmětnému pozemku uvedl, že určovací žaloba musí být zamítnuta pro předčasnost, jinak by došlo k obcházení výsledku restitučního řízení.

22. Následně pozemkový úřad rozhodnutím ze dne 19. 12. 2022 zamítl návrh žadatelů, resp. jejich právních nástupců (M. P., Mgr. L. J., Ing. E. V., MUDr. H. V., Ing. T. V., Mgr. P. V. a MUDr. M. Š.) z toho důvodu, že pozemek nepřešel v rozhodném období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby žádným ze způsobů uvedených v § 6 odst. 1 zákona o půdě. Účastenství žalobce pozemkový úřad odvozoval z § 14 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, nikoliv z § 5 odst. 1 zákona o půdě, jak tvrdil žalobce. Pozemkový úřad vycházel z toho, že žadatelé byli nepřetržitě zapsáni v katastru nemovitostí jako vlastníci pozemků a že listiny, které byly podkladem pro dočasný duplicitní zápis vlastnictví žalobce v katastru nemovitostí, byly v rozsudku městského soudu č. j. 37 C 225/2004-306 označeny za neplatné. Závěry dřívějšího rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 1. 2. 2008, č. j. 47 C 251/2003-86, považoval pozemkový úřad za překonané později vydaným rozsudkem č. j. 37 C 225/2004-306. Žalovaný závěry pozemkového úřadu potvrdil.
23. Podle § 4 odst. 1 zákona o půdě *je oprávněnou osobou státní občan České a Slovenské Federativní Republiky, jehož půda, budovy a stavby, patřící k původní zemědělské usedlosti, přešly na stát nebo na jiné právnické osoby v době od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 způsobem uvedeným v § 6 odst. 1.*
24. Z § 5 odst. 1 zákona o půdě plyne, že *povinnými osobami jsou stát nebo právnické osoby, které ke dni účinnosti tohoto zákona nemovitost drží, s výjimkou a) podniků se zahraniční majetkovou účastí a obchodních společností, jejichž společníky nebo účastníky jsou výhradně fyzické osoby. Tato výjimka neplatí, jde-li o věci nabyté od právnických osob po 1. říjnu 1990, b) cizích států. Osobou, která nemovitost drží, se podle § 5 odst. 2 zákona rozumí a) právnická osoba, která měla ke dni účinnosti tohoto zákona k nemovitosti ve vlastnictví České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky nebo Slovenské republiky právo hospodaření nebo právo trvalého užívání, b) u ostatních nemovitostí jejich vlastníci.*
25. Podle § 6 odst. 1 písm. k) a p) zákona o půdě platí, že *oprávněným osobám budou vydány nemovitosti, které přešly na stát nebo na jinou právnickou osobu v důsledku k) kupní smlouvy uzavřené v tísní za nápadně nevýhodných podmínek, p) převzetí nemovitostí bez právního důvodu.*
26. Z § 14 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb. plynulo, že *účastníkem řízení je ten, o jehož právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech má být v řízení jednáno nebo jehož práva, právem chráněné zájmy nebo povinnosti mohou být rozhodnutím přímo dotčeny; účastníkem řízení je i ten, kdo tvrdí, že může být rozhodnutím ve svých právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech přímo dotčen, a to až do doby, než se prokáže opak.*
27. Správní orgány v projednávané věci ve svých rozhodnutích shodně popsaly, že předmětný pozemek p. č. XG dědili právní nástupci původních vlastníků, kteří následně (s výjimkou C. V.) uplatnili restituční nárok. V praxi byly takové návrhy podávány v případě, že žadatelé

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

sice byli zapsáni v katastru nemovitostí jako vlastníci, ale s pozemky fakticky nemohli nakládat, neboť ty byly užívány třetími osobami bez právního důvodu. Takto uplatněné nároky pozemkové úřady zpravidla zamítaly (viz str. 12 napadeného rozhodnutí). I v nynějším případě uplatnili restituční nárok právní nástupci původních vlastníků, kteří byli v katastru nemovitostí (evidenci nemovitostí) zapsáni jako vlastníci po celé rozhodné období. Sice v roce 2004 bylo k pozemku po určitou dobu zapsáno duplicitní vlastnictví žalobce, nicméně po ukončení řízení před soudy v občanském soudním řízení v roce 2017 jsou pozemky odpovídající původnímu pozemku p. č. XG evidovány jen ve vlastnictví žadatelů. Správní orgány proto na základě tohoto skutkového stavu uzavřely, že pozemek v době od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 nepřešel do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby žádným ze způsobů uvedených v § 6 odst. 1 zákona o půdě.

28. Žalovaný na straně 15 napadeného rozhodnutí žalobci vysvětlil, že podmínkou meritorního rozhodnutí podle § 9 odst. 4 zákona o půdě je přechod či převod vlastnického práva na československý stát v rozhodném období a naplnění některého z restitučních titulů popsanych v § 6 odst. 1 zákona o půdě. Za povinnou osobu podle § 5 odst. 1 zákona o půdě je podle žalovaného nutné považovat stát nebo právnickou osobu, která ke dni účinnosti zákona (24. 6. 1991) nemovitost drží, tj. je jejím vlastníkem, nebo k ní má právo hospodaření, resp. trvalého užívání. Vlastnické právo přitom pozemkové úřady vždy zjišťovaly z katastru nemovitostí. V něm žalobce jako vlastník předmětného pozemku ke dni účinnosti zákona o půdě zapsán nebyl. Své vlastnické právo začal řešit až v roce 2004 (tj. více než 10 let po nabytí účinnosti zákona o půdě), kdy si nechal k pozemku zapsat duplicitní vlastnictví, a následně vyvolal u soudu spor o určení vlastnického práva k pozemku. I podle judikatury se držba nemovitosti ve smyslu § 5 zákona o půdě odvozuje primárně z objektivně zjistitelných údajů, zejména z písemných operátů evidence nemovitostí (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. 28 Cdo 430/2010, nebo rozsudek Vrchního soudu v Praze z 24.2.1993, sp. zn. 3 Cdo 41/92). Postupu žalovaného v tomto směru tak nelze nic vytknout.
29. Soud podpůrně odkazuje rovněž na § 28b odst. 1 zákona o půdě, z něhož plyne, že *[p]okud došlo k přechodu vlastnictví k nemovitostem podle zákonů o zemědělském družstevnictví a prováděcích předpisů nebo podle vládního nařízení č. 15/1959 Sb. a tato změna nebyla zaevidována v pozemkových knihách nebo na Listu vlastnictví u příslušného střediska geodézie, je vlastníkem těchto nemovitostí osoba, která byla k 24. červnu 1991 zapsána jako vlastník v katastru nemovitostí*. Citované ustanovení bylo do zákona o půdě včleněno novelou provedenou zákonem č. 183/1993 Sb. s účinností od 1. 7. 1993. Zakládá domněnku, že pokud u nemovitosti nedošlo k zaevidování změny vlastnictví do pozemkových knih nebo do listu vlastnictví u příslušného střediska geodézie, považuje se za vlastníka ten, kdo byl jako vlastník evidován v katastru nemovitostí ke dni účinnosti zákona o půdě. Těmito osobami byli žadatelé (právní nástupci původních vlastníků), nikoliv žalobce. Správní orgány tak správně uzavřely, že žalobce nebylo možné považovat za povinnou osobu ve smyslu § 5 odst. 1 zákona o půdě.
30. K odkazu žalobce na rozsudek č. j. 62 A 24/2019-32 lze připomenout, že jím bylo předcházející rozhodnutí žalovaného zrušeno pro nepřezkoumatelnost. Nyní však žalovaný svůj závěr o nenaplnění podmínky podle § 6 odst. 1 zákona o půdě na straně 15 napadeného rozhodnutí řádně odůvodnil. Ostatně žalobce závěry žalovaného pochopil a v žalobě proti nim věcně argumentuje. Není-li žalobce povinnou osobou podle zákona o půdě, postrádá

bližšího opodstatnění zabývat se tím, zda byl naplněn některý z restitučních titulů uvedených v § 6 odst. 1 zákona o půdě. Naplnění tohoto druhého zákonného předpokladu pro vydání restituovaného majetku se totiž podle § 6 odst. 1 zákona o půdě zkoumá toliko v případě, že majetek byl ke dni účinnosti zákona o půdě ve vlastnictví povinných osob. Přestože v nynějším případě k určitému převzetí pozemku právním předchůdcem žalobce fakticky došlo (pozemek byl využit k bytové výstavbě), v evidencích nemovitostí byli kontinuálně jako vlastníci evidováni právní nástupci původních vlastníků na základě dědické posloupnosti, přičemž žádný z nich vlastnictví k předmětným pozemkům nepozbyl. Správní orgány tak správně uzavřely, že podmínky pro věcné rozhodnutí o restitučním nároku ve věci nebyly splněny. I proto žalovaný při výkladu § 6 odst. 1 písm. p) zákona o půdě (převzetí nemovitosti bez právního důvodu) zdůrazňoval, že ustanovení dopadá na případy, kdy stát byl v katastru nemovitostí evidován jako vlastník nemovitosti, ale ve sbírce nebyla založena nabývací listina. Uvedený výklad není příliš restriktivní, jak míní žalobce, ale plně odpovídá systematice zákona o půdě (zejm. § 5 a § 6 zákona), podle něhož lze vydat jen majetek ve vlastnictví povinných osob, u něhož byl naplněn zákonem předvídaný způsob přechodu vlastnictví na stát. Správní orgány tak při interpretaci § 6 odst. 1 zákona o půdě nepochybily.

31. Pokud se žalobce dovolává smyslu restitucí, i zde soud souhlasí se žalovaným, že jejich smyslem bylo zmírnit a napravit majetkové křivdy způsobené původním vlastníky, nikoliv založit majetkové křivdy nové zápisem vlastnictví pro nástupce socialistických organizací, které v rozhodném období pozemky často nezákonně užívaly (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2009, sp. zn. I. ÚS 709/09). Cílem restitučních zákonů bylo rovněž nastolení právní jistoty ve vlastnických vztazích (viz stanovisko pléna Ústavního soudu č. 477/2005 Sb.) Tato východiska správní orgány při vydání svých rozhodnutí respektovaly.
32. Argumentace žalobce, že doklady prokazující převod vlastnictví k pozemku se v evidenci nemusely nacházet, jelikož byl od roku 1950 opuštěn intabulační princip, není případná. Odkázat lze na strany 13 – 14 napadeného rozhodnutí, kde žalovaný vysvětlil, že přestože občanský zákoník č. 141/1950 Sb. zrušil konstitutivní povahu zápisů vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, povinnost knihovat změnu právního stavu zůstala. Navíc zákonem č. 22/1964 Sb. byla od 1. 4. 1964 založena nová evidence nemovitostí, přičemž i podle tohoto zákona byla zachována povinnost státním organizacím předkládat rozhodnutí a smlouvy k zápisu do evidence nemovitostí. Není tedy pravdou, že by se listiny svědčící o vlastnickém právu žalobce z 60. let minulého století nemohly nacházet ve sbírce listin katastru nemovitostí (resp. v evidenci nemovitostí). S přijetím zákona č. 265/1992 Sb. byla s účinností od 1. 1. 1993 obnovena konstitutivní povaha zápisu v katastru nemovitostí a tento princip byl zachován i po přijetí katastrálního zákona č. 256/2013 Sb., účinného od 1. 1. 2014. I pokud z různých důvodů právní předchůdce žalobce příslušné listiny do evidence nemovitostí nezaslal, je s podivem, že žalobce – přestože se považoval za vlastníka předmětných pozemků – i po obnovení intabulačního principu s ochranou svého domnělého vlastnického práva vyčkával až do roku 2004, kdy se v katastru nemovitostí domohl zápisu duplicitního vlastnictví a inicioval řízení o určení vlastnictví před civilními soudy. Předmětné soudní řízení však skončilo v roce 2017 zamítnutím žaloby, v návaznosti na což byl údaj o duplicitním vlastnictví z katastru nemovitostí vymazán. V době vydání rozhodnutí Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

správních orgánů tak o vlastnictví předmětných pozemků v katastru nemovitostí již nepanovaly pochybnosti. Správní orgány oprávněně nepřihlížely k listinám, které žalobce doložil do spisu v roce 2017 a které měly prokazovat jeho vlastnictví. Vycházely totiž ze závěrů civilních rozsudků, které žalobu žalobce podloženou předmětnými listinami neshledaly důvodnou. Přestože Městský soud v Brně dal žalobci v roce 2008 za pravdu a konstatoval, že žalobce je ze 3/5 vlastníkem pozemku, po zásahu Nejvyššího soudu byl daný rozsudek překonán a nahrazen s konečnou platností rozsudky Městského soudu v Brně ze dne 14. 1. 2013, č. j. 37 C 225/2004-306, a Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2017, č. j. 19 Co 323/2013-466. V těchto rozsudcích byla posuzována platnost kupní smlouvy z roku 1962, přičemž městský soud dospěl k závěru, že smlouva byla neplatná pro neurčitost a že u právního předchůdce žalobce nebyla naplněna jeho dobrá víra. Civilní soudy tak uzavřely, že pozemek do vlastnictví žalobcova právního předchůdce nepřešel.

33. Ze závěrů těchto rozsudků vycházel i soud v nynějším řízení s odkazem na § 52 odst. 2 s. ř. s. Neshledal žádný důvod, pro který by bylo nutné odklánět se od výkladu civilních soudů. Vlastnické právo k pozemku po celou dobu svědčilo dědicům původních vlastníků a podle pozemkových knih ani evidence nemovitostí na stát převedeno nebylo. To, že k určitému záboru majetku v 60. letech minulého století fakticky došlo, není významné v řízení o vydání pozemků podle zákona o půdě. Restituční nároky je třeba s ohledem na § 5 odst. 3 zákona o půdě chápat ve vztahu k jiným majetkoprávním procesům jako nároky primární (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 12. 1997, sp. zn. IV. ÚS 195/1997). Případné další nároky ohledně zajištění nerušeného výkonu majetkového práva (např. zřízením věcného břemena) je nutno řešit se zapsanými vlastníky pozemků cestou majetkového vypořádání, nikoliv v nynějším řízení.
34. Žalovaný dospěl ke správnému závěru, že žalobce nebyl povinnou osobou ve smyslu § 5 zákona o půdě, a proto o restitučním nároku nerozhodoval věcně. Za takové procesní situace nebylo možné rozhodnout ani o zřízení věcného břemena podle § 9 odst. 5 zákona o půdě, jak požadoval žalobce.

V. Závěr a náklady řízení

35. Ze shora uvedených důvodů soud žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 s. ř. s. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Soud proto rozhodl, že se žalovanému náhrada nákladů řízení nepřiznává. Pokud jde o osoby zúčastněné na řízení, ty nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť jim soudem nebyla uložena žádná povinnost, v souvislosti s níž by jim náklady řízení vznikly. Soud ani neshledal žádný vážný důvod, pro který by měl osobám na řízení zúčastněným přiznat právo na náhradu jiných nákladů řízení (§ 60 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 20. března 2025

David Raus v.r.
předseda senátu